

تبدیل صنعت برق هسته‌ای به قطب سازنده نیروگاه‌های اتمی

رئیس سازمان انرژی اتمی گفت: دامنه گسترده‌ای که صنعت برق هسته‌ای دارد هم می‌تواند ارتقاء کیفی و کمی و فناوریانه صنعت را به دنبال داشته باشد هم ما را در سال‌های آینده به یک قطب سازنده نیروگاه‌های اتمی تبدیل کند.

به گزارش سایت خبری پرسون، رسانه KHAMENEI.IR در گفت و گویی تفصیلی با محمد اسلامی رئیس سازمان انرژی اتمی به بررسی توانمندی‌ها و ظرفیت‌های علمی و صنعتی جمهوری اسلامی ایران در بخش صنعت هسته‌ای پرداخته که به مناسبت سالروز شهادت دانشمند هسته‌ای، شهید داریوش رضایی‌نژاد متن آن را منتشر می‌شود.

یکی از موضوعاتی که علاوه بر تأکید رهبر انقلاب اسلامی در سند راهبردی سازمان انرژی اتمی نیز منعکس گردیده است، لزوم دستیابی به ۲۰ هزار مگاوات برق هسته‌ای در سبد انرژی کشور است تا نیازهای این حوزه در کشور پوشش داده شود. لطفاً توضیح دهید که پیشرفت این موضوع در چه مرحله‌ای قرار دارد و چه اقداماتی صورت گرفته است؟

اسلامی: رهبر انقلاب اسلامی در تاریخ ۱۳ آبان ۱۳۸۶ بیست هزار مگاوات را فرموده بودند و به دلایل گوناگونی متأسفانه این اتفاق نیفتاده بود. ببینید ما ناترازی انرژی داریم، سوخت فسیلی سوختی است که عوارض سنگینی دارد. دنیا هم اراده کرده که از اینجا فاصله بگیرد. الان سهم برق هسته‌ای در سبد برق جهان ۱۱ درصد است. در اجلاس ابوظبی کشورهایی که دارای نیروگاه هسته‌ای هستند اراده کردند که ظرفیت خودشان را سه برابر بکنند. ما هم ۲۰ هزار مگاوات را که فرمایشات حضرت آقااست قانون هم هست آمدم کارهای دیوانی‌اش را هم انجام دادیم یعنی هم اولاً در برنامه اول توسعه این را تأکید کردیم هم در قانون بودجه سنواتی آن را تقویت کردیم. همچنین در شورای عالی انرژی این را تصویب کردیم.

بنابراین الان لایه‌های پایین دستی‌اش را هم در قانون و در مصوبات مربوط به بخش انرژی آوردیم که این سهم برق هسته‌ای را به بیش از ۲۰ درصد افزایش دهیم. در همین فرصت روی قابلیت صنعتی هم کار کردیم و یکی از صنایع بزرگ مرتبط با این امر را هم به طریقی در اختیار گرفتیم که بتوانیم با ظرفیت صنعتی که در آن قابلیت مهندسی و تکنولوژی لازم برای ساخت اقلام نیروگاه‌های هسته‌ای وجود دارد، به عنوان مکمل این موضوع به کار گرفته شود. این را هم در آن لحاظ کردیم که مشکل اعتباری‌اش فقط به دولت مرتبط نباشد و بخش خصوصی در سرمایه‌گذاری این موضوع دخیل شود و من فکر می‌کنم دامنه گسترده‌ای که این صنعت برق هسته‌ای دارد می‌تواند هم ارتقاء کیفی و کمی و فناوریانه صنعت را به دنبال داشته باشد. هم ما را ان‌شاءالله به یاری حق تعالی در سال‌های آینده به یک قطب سازنده نیروگاه‌های اتمی تبدیل بکند.

چه میزان از سهم صنعت نیروگاهی هسته‌ای ما تا ۱۴۲۰ می‌تواند توسط نیروگاه‌های کوچک مقیاس یا به قول رهبر انقلاب نیروگاه‌های توان پایین دنبال شود؟

اسلامی: یکی از محورهای توسعه همین کوچک و متوسط‌ها هستند. ما الان حدود ۸۰ درصد این برق ۲۰ هزار مگاوات را در تعریفی که در برنامه کردیم و در شورای عالی انرژی هم در برنامه‌ی تفصیلی خودمان لحاظ کردیم حدود ۸۰ درصدش را گذاشتیم نیروگاه‌های بزرگ مقیاس باشد ۲۰ درصد باقیمانده را ترکیبی از نیروگاه‌های متوسط مقیاس متوسط که ۳۰۰ مگاوات است و کوچکی که حالا همان اس ام آر‌ها هستند. دو گونه اس ام آر را هم داریم دنبال میکنیم که درحقیقت اینها به صورت موجود ۱۰۰ مگاواتی‌اند. این ۱۰۰ مگاواتی‌ها فوق العاده خواهان دارند. چون که سیستم خنک‌کننده‌شان هم سیستم با چرخش آب نیست، الزام نداریم که حتماً کنار آب باشیم و خب خود همین دست را باز می‌کند به خصوص برای صنایع صنعتی معدنی که ۱۰۰ مگاوات مقیاس درست و دقیقش است.

روی ۱۰۰ مگاواتی‌ها داریم کار می‌کنیم یک همکاری با یکی از همین کشورها در بحث‌های فناوریانه و طرح‌های مهندسی‌اش در حال اجراست. یک مدل هم بر مبنای طراحی داخلی خودمان داریم کار می‌کنیم که آنها مقیاس کوچک‌تری است. ولی خوش بین هستیم که به یاری حق تعالی در پنج سال آینده هر سه اینها می‌تواند به نتیجه برسد که ما این سه مقیاس را ساخت داخل داشته باشیم.

یکی از چالشهای دست‌یابی به نیروگاه هسته‌ای چه کوچک و چه بزرگ چالش سوخت است. این چالش در کشور ما به چه صورت است و توانمندی داخلی‌مان در حوزه ساخت سوخت هسته‌ای تا چه حد پاسخگوی این نیاز است؟

اسلامی: ببینید موضوع مهمی است. ما گفتیم باید از تنوعی از یک سبد مواد ثانویه استفاده و سوخت هسته‌ای استخراج کنیم. خوشبختانه در همین دوره در دولت سیزدهم هر دو تایی آنها که به دنبال آن بودیم تا را جواب گرفتیم. یعنی با کار تحقیقاتی و در مقیاس مهندسی و نیمه صنعتی توانستیم از سایر منابع مفروض سوخت تولید کنیم. کافی است که ظرفیت را افزایش بدهیم و ببریم به سمت مقیاس صنعتی. اینها را داریم به سمت صنعتی شدن می‌بریم و ظرفیت کیک زردمان را هم افزایش دادیم. یک سند توسعه سوخت هسته‌ای داریم که سند نمایشی و کتابخانه‌ای نیست.

برنامه تفصیلی اجرایی است که در بستر زمان می‌گوید چه اقداماتی بایستی صورت بگیرد که ما بتوانیم سوخت را تولید بکنیم. ما الان برای طرح نیروگاه ۳۰۰ مگاوات این را شروع کردیم که بتوانیم ظرفیت صنعتی‌مان را با ملاحظات و الزاماتی که این نیروگاه دارد با هم انطباق بدهیم. اینها که اتفاق

بیفتد دیگر خود به خود این مسیر را باز میکند و میتواند اعتمادسازی بکند. یک کار موازی هم که صورت گرفته در قرارداد با روس هاست که بتوانیم تحت لیسانس سوخت را برای بوشهر تولید کنیم. البته این موضوع در سالهای پیشین خیلی پیگیری شده ولی نتایج مورد انتظاری نداشته. الان در مقطعی قرار گرفتیم که به این هم نزدیک شدیم و می توانیم این را هم انجام بدهیم. که با یک تعامل مشترکی که با شرکت روسی هست ان شاءالله بتوانیم برای بوشهر هم آن را کار بکنیم.

یکی از بخشهای کشور که در چند سال اخیر ورود خوبی در حوزهی پشتیبانی صنعت هسته‌ای داشت، مجلس شورای اسلامی و حوزهی قانون گذاری بود. این موضوع و بطور خاص «قانون اقدام راهبردی برای رفع تحریم‌ها» چقدر توانسته گره از مشکلات صنعت باز کرده و کار را تسهیل کند؟

اسلامی: ببینید اولاً که صنعت هسته‌ای یک صنعت راهبردی است ابعاد امنیتی ملی دارد و بخشی از حوزه اقتدارآفرینی جمهوری اسلامی ایران است. این جوری نیست که اولویت‌هایش با تغییر دولت ها بتواند جا به جا بشود، موضوعی که مهم است قانون اقدام راهبردی برای لغو تحریم ها یک اقدام قابلیت ساز بوده که بتواند مقابله نماید با دشمن که به صورت کاملاً یک طرفه غیرقانونی و خلاف عرف بین المللی به دنبال این بوده که صنعت هسته‌ای ایران را با این اتهاماتی که به آن نسبت می دهد متوقف یا محدود کند.

قانون اقدام راهبردی بهترین فرصت را برای کشور ایفا کرد که بتواند در مقابل زیاده خواهی اینها قدرتمندانه عمل و کشور و سازمان انرژی اتمی را مستحکم کند که بتواند با این زیاده خواهی مقابله بکند. به نظر ما برای سازمان ما خیلی مؤثر بوده. ما با قانون اقدام راهبردی و با همت همکاران از فاز تحقیقاتی وارد فاز صنعتی شدیم. این گام بزرگی بوده که در این دو سال و اندی برداشته شده. یعنی اگر که قانون اقدام راهبردی نمی‌بود هیچ نقشه راه دیگری وجود نداشت برای اینکه صنعت هسته‌ای تکالیفش را بتواند انجام بدهد.

رهنمودها و تأکيدات رهبر انقلاب اسلامی و پشتیبانی‌های بی‌دریغ و همه جانبه ایشان و این بستر این قانون کمک کرد که سازمان انرژی اتمی مقابل این زیاده‌خواهی‌ها ایستادگی بکند و غیرتمندانه همکاران ما توسعه را محقق کردند، این توسعه امروز با گذشته قابل مقایسه نیست. زیرساختی که امروز هست توانایی که امروز هست هرگز در سال ۱۳۹۹ و ۹۸ و ۹۷ و الی قبل وجود نداشت.

این اتفاق برای سازمان انرژی اتمی محدودیتهای بین المللی ایجاد نکرد؟

ببینید روابط ما با آژانس بر اساس پادمان و ان پی تی است. آژانس هم بر اساس همین ما را نظارت می کند. نکته‌ای پرجنجال قطعنامه‌ی ۲۲۳۱ شورای امنیت سازمان ملل و متن برجام است. این برجام یک قوه ناظر دارد و طبق آن شورای امنیت سازمان ملل از آژانس خواسته تکالیفی که ایران بر عهده گرفته را هر سه ماه به شورای حکام و هر شش ماه به شورای امنیت سازمان ملل گزارش بدهد.

اینها بر اساس تکالیفی بوده که ما به ازا داشته و در همین قطعنامه‌ی ۲۲۳۱ هم بر ما به ازای این تکالیف تأکید شده. تأکید شده که ایران این محدودیت ها و کاهش ظرفیت خودش در صنعت هسته‌ای در غنی‌سازی را می پذیرد برای اینکه موانعش برای تعامل و تبادل و تجارت با جهان برداشته بشود. این تکالیف در ازای اینها بوده ولی هیچ دستگاه نظارتی وجود ندارد که حق ایران را بتواند مطالبه بکند.

آژانس هم به این موضوع متعهد است که سه ماهه گزارش بدهد. خب می‌آید چک لیست جلوی می گذارد می گوید قرار بوده این قدر مواد هسته‌ای باشد و الان اینقدر است و هی اینها را با هم مقایسه میکند و گزارش می دهد. هر سه ماه یک بار هم این جنجال راه می‌افتد. ما هم اصلاً کاری به جنجالش نداریم دو روز در بوق می کنند بعد می روند تا سه ماه دیگر. این الان یک چیز روتین شده ما حرفمان این است که از حقوق ملت و از حقوق کشور و از حقوق مسلم خودمان باید در چارچوب ان پی تی و پادمان به صورت کاملاً شفاف، دقیق و متعهدانه پاسداری بکنیم و به قوانین هم پایبندیم و رعایت هم می کنیم ولی وقتی وارد این معاهده می شود این معاهده طرفین متعهادی داشته. ما یک تکالیفی داشتیم آنها هم تکالیفی داشتند.

ما الان طبق بند ۳۶ همین معاهده برجام هستیم. آنها تکالیفشان را انجام ندادند و طبق همین معاهده ما این حقوق را داریم که اگر طرف مقابل تکالیفش را انجام نداد ما هم بتوانیم تعهداتمان را کاهش بدهیم. بنابراین ما همین الان هم در چارچوب همین سند داریم ایفای نقش می کنیم. آنها تعهداتشان را انجام ندادند ما هم مجازیم کاهش تعهدات بدهیم. گفتیم اگر به تعهداتشان برگردند و انجام بدهند ما هم به همان تعهداتی بر می‌گردیم که در همین سند قید شده. موضوع کاملاً شفاف است و به فشار و جو و هیاهو و عملیات روانی و رسانه‌ای هم اصلاً کاری نداریم. به هر کدام از تکالیفشان برگردند و به آ متعهد باشند ما هم به تعهدات خودمان عمل می کنیم.

آمریکا خارج شده و خودش عمل نکرده و نگذاشته دیگران هم عمل بکنند. اروپایی‌ها عمل نکردند. هر روزی که اراده بکنند برگردند ما هم بر می‌گردیم. این تصمیم قانون اقدام راهبردی است. قانون فاخر و خوبی هم هست ممکن است یک عده هم از این قانون خوششان نیاید ولی به نظر ما که سازمان انرژی اتمی هستیم این قانون، قانون کارسازی است. مؤثر بوده و ما را به اهدافمان نزدیک کرده و نزدیک‌تر خواهد کرد.

یکی از موضوعات بحث برانگیز که در مذاکرات هسته‌ای هم زیاد شنیده می شد مکان استقرار تأسیسات هسته‌ای ایران بود. با توجه به اینکه ایران همیشه امکان نظارت را برای آژانس فراهم کرده چرا نسبت به مکان این تأسیسات هم نظر دارند؟

اسلامی: برای اینکه وقتی که ما در نقطه امن قرار می گیریم آنها نمی توانند به اهدافشان برسند. ببینید آنها هدفشان نابود کردن صنعت هسته‌ای است. این خواست صهیونیست‌هاست، خواست نظام استکباری است. به شدت مخالفند. اینها می خواهند که به آن آسیب برسانند. می خواهند روی زمین باشد که راحت بتوانند به آن آسیب برسانند. وقتی که شما از دسترس اینها دور می کنید اینها ناراحت می شوند. طبیعی هم هست که ناراحت بشوند عصبانی بشوند، اصلاً برای ما ارزش ندارد عصبانیت و ناراحتی‌شان. برای ما تصمیم گیری درست و خردمندانه و حفاظت پایدار از ثروتی که به همت جوانان ما، به همت غیورمردان ما به دست آمده با تحقیقات روز هم هست این اصل اعتقادی ماست و به آن ما به هیچ وجه تخفیف نمیدهیم و به این هیاهو هم کاری نداریم.

قدری راجع به عقبه‌ی انسانی توانایی‌های هسته‌ای جمهوری اسلامی ایران، نحوه جذب و سطح علمی و توان علمی این افراد توضیح دهید.

اسلامی: ببینید در ۲۵ سال گذشته صهیونیستها و سرویس های جاسوسی یعنی کل این نظام استکباری یکپارچه تلاش کردند که جمهوری اسلامی ایران به هسته‌ای مجهز نشود. از ۲۵ سال پیش خرابکاری صنعتی کردند. شما از یک کشور اروپایی یک قطعه استاندارد باکیفیت خریداری کردید. اینها آمدند در مسیر ربایش انجام دادند و بردند خرابکاری بسیار ظریف میکرونی انجام دادند که وقتی که به دست شما می رسد کار نکند. در مواد خرابکاری کردند، در مصالح مواد خام خرابکاری کردند، در قطعات خرابکاری کردند.

اینها از ۲۵ سال پیش نمونه‌های زیادی داشته و همیشه به لطف خدا با هوشمندی بچه‌های ما موجب خسارت نشده است. کار تروریستی انجام داده و دانشمندان ما رو ترور کردند. انفجار انجام دادند. با کوادکوپتر حمله کردند. هر هفته هر هفته وعده حمله به تأسیسات هسته‌ای می‌دهند. اینها همه انجام می‌شود برای سوزاندن انگیزه این نیروی انسانی که الحمدلله تا الان انجام نشده است. این یک وجه ماجراست. البته الان تقریباً می شود گفت که نقاط آسیب پذیری‌مان را به لطف خدا از بین بردیم.

وقتی شما در سازمان انرژی اتمی کار تحقیقاتی انجام می دهید کی بی‌انگیزه می شوید؟ وقتی که نتیجه تحقیقات‌تان همین جور می ماند و کتابچه می‌شود و در قفسه می ماند. انرژی اتمی چون خودش کارفرماست و سفارش دهنده است این سریع صنعتی می شود. خب این انگیزه محقق را دو صد چندان می کند. این هم یک وجه ماجراست.

نکته سومش اینکه از همان بدو ورود در سال ۱۴۰۰ که آمدم پیگیر شدم ببینیم چه تاثیری می‌توانیم روی دانشگاه‌ها و افزایش انگیزه نیروهای علمی بگذاریم. رویکرد جدید ما در حرکت بر اساس اهداف سند موجب شد که خود به خود همه سرفصل‌هایمان را فعال کردیم. بنابراین فرصت شغلی ایجاد کرد. تعداد زیادی از دانش آموختگان هسته‌ای بیکار بودند. فعال کردن پروژه‌ها یعنی امیدآفرینی و شروع کار و گسترش فعالیتها.

گام بعدی هم بهبود احوال معیشتی و اقتصادی است. به هر صورت شرایط کار در سازمان انرژی اتمی کاملاً متفاوت است. آمدم مباحث رفاهی، تفریحی، زیارتی، مسکن، معیشتی روی اینها هم آمدمیم وقت گذاشتیم.

در مجموعه با ایجاد فرصت شغلی ایجاد، تعریف برنامه، در نظر گرفتن کار خوب، بورسیه و تعریف امکانات مکمل برای زندگی و رفاه توانستیم درحقیقت یک تنظیماتی روی منابع انسانی‌مان انجام بدهیم.

ما در این صنعت با چهره‌هایی مانند شهید شهرداری و شهید فخری‌زاده‌ها روبرویم. نیروی انسانی سازمان انرژی اتمی چقدر متوجه مسئولیت علمی و ملی و ایمانی خود است؟

اسلامی: در زمان حیات خود شهید شهرداری و شهدای دیگر هم تعدادشان، عدد بزرگی نبود ولی تأثیرگذاری‌شان بالا بود. الان هم هستند. مثلاً همین افرادی که گزینش کردیم چند ماه پیش دعوت کردیم خانوادگی آمدند. فوق العاده بودند. بچه‌های مؤمن و درجه یکی که دارای یک باور ایمانی و اعتقادی هستند که فقط به دنبال لقمه‌ای نان نبوده و پی خدمت تأثیرگذار باشند. حالا اینکه اینها را چه‌طور گسترش دهیم و این فرهنگ را در حقیقت پیاده بکنیم بحث دیگری است؛ با یک برنامه مکمل فرهنگی. مثلاً در دارخوین یک نیروگاه موجود است که ساخت آن ۵۰ سال پیش شروع شده بوده و بعد هم خورده به جنگ و متوقف شده. ما رفتیم دیدیم سایت پشتیبانی نیروگاه ما قدمگاه شهداست. سیزده هزار شهید آنجا بودند. روزی خط مقدم بوده، سنگر شهید خرازی آنجاست. گفتیم ما بیاییم فرهنگ جهاد و شهادت را اینجا احیا بکنیم. آمدمیم به عنوان یک مرکز کانونی فرهنگی آموزشی بازسازی کردیم تا در ادامه بتوانیم با کارهای آموزشی و تربیتی در کنار کار راهیان نور، کاروان راهیان پیشرفت هم داشته باشیم در جایی که قرار است یک نیروگاه اتمی و لبه دانش باشد. می‌خواهم بگویم که از فکر اولیه با این مبنا حرکت می‌کنیم که بتوانیم این فرهنگ را آنجا زنده نگه داریم و ترویج بدهیم. خب این طبیعی است که بالاخره اثر خودش را خواهد داشت.

رهبر انقلاب تأکید زیادی دارند که سرریزها و کاربردهای صنعت هسته‌ای برای مردم ملموس شود. در این راستا چه اقداماتی صورت گرفته است؟

اسلامی: بحث خیلی مهمی است آقا هم با ادبیات خیلی صریح و قاطعی هم رهنمود دادند و هم تذکر دادند. ما این جهاد تبیین را به عنوان یک جریان سازماندهی و برنامه ریزی کردیم. گفتیم این تصویری که از انرژی اتمی ساخته شده که یک سازمان سیاسی امنیتی مخوف است که معلوم نیست پشت دیوارش چه اتفاقی می‌افتد همان چیزی است که دشمن می‌خواهد. هی از ما تصویر مخوف می‌سازد و امنیتی نشان می‌دهد خب ما معکوس آنها حرکت کنیم. الان آمار را مشاهده کنید نسبت بازندهایی که از صنعت هسته‌ای صورت گرفته نسبت به سال ۱۴۰۰ رشد چند صددرصدی دارد. اصلاً قابل مقایسه با قبل نیست.

همین کاروان راهیان پیشرفت و بحث اینکه اساتید دانشگاه، دانشجویان، محققان، صاحبان صنایع، فعالان این حوزه از بخش دانش آموزی، معلّمان، مربیان، فعالانی که صاحب قلمند، صاحب بیانند اصحاب رسانه، مستندسازها و مثالهم را گروه آوردیم بازدید. مرتب بازدید و دوره‌ی آموزشی و توجیهی برایشان برگزار کردیم. در استانها و دانشگاه‌ها نمایشگاه می‌گذاریم. یعنی از بعد از فرمایش حضرت آقا این حرکتها با شتاب بیشتری انجام شده و دارد صورت می‌گیرد. فقط یک ملاحظه داشتیم آن هم حرف کاری را بزنیم که انجام داده باشیم نه اینکه بگوییم ان‌شاءالله می‌شود. باید یک کاری روی زمین باشد که تبلیغش کنیم. مثلاً همین صنعت پرتو!

ما در این دوره به لطف خدا توانستیم با یک شبکه سازی کل سامانه‌های مولد پرتو را طراحی بکنیم و بسازیم. کانونهای تولید محصولات کشاورزی را شناسایی و برنامه ریزی کردیم مشخص است که در چه مکانهایی باید سایت های پرتو دهی ایجاد کنیم. شما وقتی پرتو دهی کنید، باقیمانده آفاتی که در آن است زدوده و ماندگاری‌اش اضافه میشود و زود ضایع نمی‌شود. خب این یک گام خیلی بزرگ و گسترده‌ای است. ما این مطالعه را انجام دادیم

سامانه را ساختیم و شروع به راه‌اندازی مراکز پرتودهی کرده‌ایم. الان در اصفهان اولین مراکز امسال را افتتاح کردیم. تا آخر سال در این قطبهایی که تعریف شده از همین ایستگاه‌ها راه‌اندازی می‌کنیم و این خودش گام اول است. حالا وقتی که این را انجام می‌دهیم تبلیغاتش را هم باید انجام بدهیم.

ما امسال با سریال نون خ رفتیم توی خانه‌های مردم و پرتودهی را معرفی کردیم. یک کار اجتماعی، فرهنگی، فناورانه و کار ترویجی برای در حوزه درحقیقت سلامت و امنیت غذایی گرفت. اینها حاصل همان نقشه راهی است که تهیه کردیم و تأکیدات حضرت آقا بوده که الحمدلله این اقدام واقعی هم شده. و این را داریم گسترش می‌دهیم. بعد از این نون خ چند تا از این تهیه‌کنندگان و کارگردانان مطرح با ما تماس گرفتند که می‌خواهند بیايند برنامه تهیه کنند ما هم گفتیم استقبال می‌کنیم تشریف بیاورید.

به بخش خصوصی اشاره کردید. بخش خصوصی چه جاهایی میتواند فعال باشد و مشارکت به چه حدی برسد به حالت ایده آل رسیده؟

اسلامی: کم ریسک‌ترینش همین پرتودهی است که دامنه گسترده‌ای دارد. مثلاً ما یکی از همین سامانه‌هایی که افتتاح کردیم ظرفیتش ۵۰ هزار تن در سال است. مثلاً در یک استانی که حدود ده میلیون تن محصولات دارد چند تا از این سامانه‌ها را می‌توانند کار بگذارند و استفاده کنند. کسب و کار خوبی است و بازار پایداری هم دارد.

محور دوم که راهبردی‌ترین است نیروگاه هسته‌ای است. الان با بخش خصوصی در حال مذاکره هستیم. این را در قانون بودجه هم آوردیم. از دولت و مجلس تشکر می‌کنم. این را در برنامه هفتم هم در بخش سند توسعه انرژی که مال شورای عالی انرژی است آوردیم و به امضای شهید رئیسی هم رسیده و ابلاغ شده. فکر میکنم با سازوکار مالی که دیدیم ان‌شاءالله پروژه‌های نیروگاه سازی ما بیشتر از گذشته شتاب خواهد گرفت.

توان هسته‌ای جمهوری اسلامی ایران در حال حاضر از نظر بازار صادراتی در چه وضعیتی قرار دارد؟

اسلامی: قابلیت‌هایی که جمهوری اسلامی پیدا کرده توانسته از انحصار این بخش عبور کند و در بازارهای جهانی خدمات و محصولات این حوزه حضور پیدا کند. همین الان محصولات ما به چند کشور صادر می‌شود. به همه نقاط دنیا می‌توانیم رادیو دارو صادر کنیم. چون نیمه عمر رادیو دارو کوتاه است مهم آن شبکه پروازی است که بتواند این را به نقطه مصرف برساند. یکی از شرکتهای معتبر جهانی ما امروز شرکتی است که در ایران رادیو دارو تولید می‌کند و ان‌شاءالله تا قبل از پایان سال یا حداکثر یک سال از امروز این ظرفیت جدید که تقریباً پنج تا هفت برابر ظرفیت فعلی را افزایش می‌دهد به افتتاح خواهد رسید. بازار گسترده‌ای دارد و تقاضای گسترده‌ای برایش هست. تا آنجایی که سرویس حمل و نقل بتواند اینها را برساند داریم سرویس می‌دهیم.

آب سنگین و مشتقات آب سنگین الان صادر می‌شود. ما تصمیم می‌گیریم که چگونه بفروشیم و این خودش یک نکته کلیدی و راهبردی است.

نکته سوم بحث خدمات است و لجستیکی است هم در بخش خدمات هم در بخش آموزش هم در بخش کار مشترک تحقیقاتی. در همین سال ۱۴۰۳ یک گروه فنی ما در اولین بازدید به یکی از کشورهای آمریکای رفته بودند برای مذاکره. تماس گرفتند گفتند وضعیت چند تا از مراکز درمانی‌شان بحرانی است. گفتیم کار فنی را انجام دهید راه بیندازید و بعد بیایید. به لطف خدا این اتفاق رو به گسترش است و ما مرتب خواهان داریم. توانستیم به لطف الهی اولین کنفرانس بین المللی علوم و فنون هسته‌ای را ایجاد کنیم.

در این کنفرانس از ۲۲ کشور شرکت کردند. حدود ۶۰۰ مقاله آمده بود که ۴۸۰ تا از مقاله‌های برتر بود. سه روز از صبح تا شب تمام اجلاس هایش کاملاً حرفه‌ای و با کیفیت خیلی بالا و مطابق استانداردهای روز برگزار شد. بعد از آن کنفرانس مواجه‌ایم با سیل تقاضایی که برای آمادگی همکاری و ارسال سفارش و کالا می‌آید. سفارش کالا دادند، سفارش خدمات دادند، سفارش کار آموزشی و پژوهشی دادند. الان ما وارد تولید ایزوتوپ‌های پایدار شده‌ایم. فناوری بالایی دارد. راهبردی و گران قیمت است. انحصارش شکسته شده.

یکی از موضوعاتی که رهبر انقلاب اسلامی هم به آن اشاره کردند اطلاق عبارت صنعت آبروبخش به صنعت هسته‌ای ایران بود. چطور این صنعت به کشور آبرو داده؟

اسلامی: شما وقتی وابسته نیستید و دستتان جلوی دیگران دراز نیست می‌توانید خودتان خلق‌کننده باشید، خودتان می‌توانید تأمین‌کننده و ارائه‌دهنده باشید و روی پای خودتان هستید، اعتماد به نفس دارید، خودباوری دارید، اعتبار است آبرو است. امروز طراز صنعت هسته‌ای کشور طراز جهانی است این شعار من رئیس سازمان نیست این واقعیت است. نشریات معتبر بین المللی می‌گویند دوازده و نیم درصد سهم آب سنگین جهان سهم بازاری است که جمهوری اسلامی به خودش تخصیص داده. مگر آب سنگین چیز کم ارزشی است؟ اینها که می‌خواستند بیچ و مهره‌های این صنعت را باز کنند. کمااینکه در یکی از کشورهای اروپای شرقی این کار را کردند چون انحصار آنهاست.

وقتی شما این جور مستقل می‌توانید با کیفیت کار انجام بدهید برای کشور اعتبار است و آبرو است و محققان و متخصصین هم می‌فهمند. بعضی از همین مؤسسات بین‌المللی علمی از وقتی که مطلع شدند که ما چه قابلیت‌هایی داریم رفتارشان با ما فرق کرده. اگر کار واقعی صورت نگرفته بود اعتباری شکل نمی‌گرفت که این‌طور با ما برخورد کنند. سال ۱۴۰۱، ۱۵۹ دستاورد دانشی فناورانه و صنعتی داشتیم.

۱۴۰۲ هم تقریباً ۱۵۰ تا داشتیم. یعنی چه؟ یعنی شما در ۲۵۰ و چند روز روز هر سه روز دو تا دستاورد داشتید. خب معنای این چیست؟! اگر نگاه‌تان به کار و پیشرفت کشور، نگاه تدارکاتی باشد که بروید بخرید، بعد که به تحریم و بی‌پولی می‌خورید حجم زیادی پول می‌دهید اما کار انجام نمی‌شود. اما اگر نگاه‌تان به تحقیقات درون‌زا بود نگاه‌تان به باور توانستن در داخل بود خود به خود می‌توانید مؤثرتر کارتان را انجام بدهید.

قدری هم از نمایشگاه دستاوردهای هسته‌ای در سال گذشته بگویید که توسط رهبر انقلاب مورد بازدید قرار گرفت.

اسلامی: خدا را شاکریم که اولاً این توفیق حاصل شد و قدردان ایشان هم هستیم که پذیرفتند که ما خدمتشان برسیم. چون این بچه‌های ما خیلی مظلومند. کارشان را جایی نیست که ارائه بدهند.

سعی کردیم که آخرین یافته‌ها را به نمایشگاه ببریم و کار قدیمی و تکراری باشد. خیلی مقید بودیم کار واقعی ببریم. خب این خیلی مهم است که شما چه می‌خواهید ارائه بدهید. اشخاصی که می‌خواستند توضیح بدهند همه آدم‌های اصلی بودند. مقام نوردی و ریاست نوردی نکردیم که رؤسا باشند. همان کسانی بودند که توی میدان کار دستشان است.

همه هم که جوان بودند. حضرت آقا خب بحمدالله که خیلی هم حاذق هستند. با دقت بازدید و نکاتی که راهبردی و تعیین کننده بود را سؤال کردند و بعد هم توصیه‌هایشان را می‌فرمودند. مثلاً پرسیدند الان در ساخت ماشین‌های چرخه سوخت هسته‌ای چقدر وابستگی داریم. همکاران ما گفتند ۷۰ درصد خودکفاییم و ۳۰ درصد وابسته. گفتند خب این خودکفایی را تا کی ۱۰۰ درصد می‌کنید؟ این بچه‌ها گفتند ان‌شاءالله تا آخر سال این را به ۱۰۰ درصد می‌رسانیم. من همانجا به بچه‌ها گفتم به آقا قول دادید باید تا آخر سال برسانید و الحمدلله رساندند.

یعنی در اسفند ۱۴۰۲ صد در صد شد؟

اسلامی: بله! آقا اهتمام دارند چیزی را که داریم جایی از آن نباشد که وابستگی داشته باشد و فردا دشمن بتواند خللی ایجاد کند. آقا درباره این نمایشگاه فرمودند رضایت‌بخش خشنودکننده، امیدوارکننده و بشارت‌بخش. بشارت‌بخش‌ها از جنس کارهای نو و مرز دانش بود. بخشی در مشتقات آب سنگین که یک دنیای جدیدی را برای پیشرفت باز می‌کند.

بخش دیگر پرتودهی‌ها بود که می‌رود توی زندگی مردم. ایشان گفتند خیلی خوب است که این کار اتفاق بیفتد. در ارتباط با موضوع انرژی عرض کردیم برای بومی سازی که بتوانیم برق پاک و انرژی پایدار تولید کنیم نقشه راه داریم. در صدرش هم فرمودند خب اینها را به مردم بگویید. اینکه مردم نمی‌دانند تقصیر شماست. نکته آخرشان هم بحث تجاری سازی بود. عرض کردم تعدادی از کشورها خواهان این کالاها و خدمات هستند. گفتند خیلی خبر خوبی است حتماً با اهتمام ویژه انجام بدهید که خوشبختانه این اتفاق هم افتاد.

امسال محصولات جدیدمان را صادر کردیم. برای نگهداری و تعمیرات نیروگاه بوشهر همیشه چند صد نفر از خارج می‌آمدند. سال گذشته ما هیچ کس را از خارج نیاوردیم. امسال هم که در دوره‌ی تعمیرات هستیم هیچ فردی را از خارج نیاوردیم. نه تنها از خارج متخصص نیاوردیم بلکه برای شرکت داخلی‌مان که کار تعمیرات و نگهداری نیروگاه اتمی را انجام می‌دهد کار پیدا کردیم. رفتند خارج از کشور و سرویسی را ارائه کردند و برگشتند. یعنی خدمات صادر کردیم. حالا کار کوچکی بود ولی برای شروع اتفاق خوبی بود که افتاد. اینکه برای اولین بار بچه‌های ما بروند بیرون و کار انجام بدهند. این بحث مربوط به موضوع تجاری سازی و کار صادراتی است که الحمدلله شکل گرفته و آن را گسترش خواهیم داد.

نکته جالب دیگری مورد توجه رهبر انقلاب اسلامی قرار گرفت حوزه ابزار دقیق هسته‌ای بود که در همه‌ی صنایع وجود دارد. این برایشان جذابیت داشت که ما در همه صنایع هستیم و در آن تحریم‌های فلج‌کننده اگر بچه‌های هسته‌ای اقدام اقدام نکرده بودند خیلی از کارخانه‌ها متوقف شده بود.